

Klub Przyrodników

Owczary 17, 69-113 Górzycza

e-mail: klub.przyrodnikow.kp@gmail.com; [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)

Konto: Santander nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645; NIP: PL 927-15-06-791

Owczary, 30 kwietnia 2025 r.

Państwowe Gospodarstwo Wodne

Wody Polskie

RZGW we Wrocławiu

Marta.Glab@wody.gov.pl

W związku z konsultacjami społecznymi dokumentu „Program redukcji ryzyka powodziowego w zlewni Nysy Kłodzkiej, przekazuję nasze uwagi.

z up. Zarządu

Formularz

1) Reprezentuję (proszę zaznaczyć znakiem X właściwą odpowiedź):

Administracja rządowa,

Osoba prywatna,

Administracja samorządowa,

Inna (proszę określić typ/ rodzaj):

Organizacja pozarządowa,

.....

2) Proszę o wpisanie uwag w poniższej tabeli – po jednej uwadze w wierszu. **W razie potrzeby proszę dodać dodatkowe wiersze lub strony.**

Zagadnienie, do którego odnosi się uwaga/wniosek: numer stron/y	Treść zgłaszanej uwagi lub wniosku	Uzasadnienie zgłaszanej uwagi lub wniosku
Program i sposób jego procedowania	Uzupełnić Program o prognozę oddziaływania na środowisko i ponowić konsultacje planu wraz z prognozą.	Wymóg prawa UE i polskiego. Konsultacje wymagają m.in. świadomości, jakie przewiduje się oddziaływania na środowisko / straty środowiskowe. Rzetelne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest warunkiem dalszego procedowania Programu – taka ocena musi poprzedzać jakiegokolwiek decyzje o jego ewentualnej realizacji.

Zagadnienie, do którego odnosi się uwaga/wniosek: numer stron/y	Treść zgłaszanej uwagi lub wniosku	Uzasadnienie zgłaszanej uwagi lub wniosku
Rozdział 5. Możliwości zastosowania nietechnicznych środków redukcji ryzyka powodziowego, Rekomendacje działań (str. 38-31)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonać w ramach Programu.. i zamieścić w nim analizę warunków dla prewencyjnego planowania przestrzennego w strefie zagrożenia powodzią. 2. Doprowadzić rozdział do konkretyzacji i szczegółowości przynajmniej takiej, jak rozdziały poświęcone środkom technicznym. 3. Sformułować już w samym Programie wnioski do powstających obecnie planów ogólnych gmin; 4. Przedstawić uwarunkowania i ograniczenia prawne, wskazać konieczne zmiany prawne, by „konceptje transformacji zagospodarowania przestrzennego” mogły być wdrożone (brak formalnych podstaw do wykupów gruntów, brak przymusu aktualizacji planów uwzględniającej ryzyko powodziowe, odpowiedzialność odszkodowawcza gminy w przypadku zmian planów przestrzennych ograniczających możliwość zabudowy); 5. Efektem Programu nie powinny być wnioski do Rad Gmin, ale decyzje Rad Gmin w sprawie przyjęcia koncepcji transformacji, uchwalenia odpowiednich planów ogólnych, zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 	<p>Zastosowanie środków nietechnicznych, w tym faktyczne wdrożenie, a nie tylko postulowanie transformacji zagospodarowania przestrzennego powinno być pierwszym, fundamentalnym krokiem redukcji ryzyka powodziowego, poprzedzającym projektowanie środków technicznych.</p> <p>Działania są bardzo pilne i powinny być wdrożone natychmiastowo, ponieważ we wszystkich gminach właśnie powstają z terminem do połowy 2026 r.) plany ogólne.</p> <p>Transformacja istniejącego zagospodarowania przestrzennego wymaga dodatkowych środków prawnych (nowe przepisy) i finansowych – w Programie trzeba co najmniej zidentyfikować i przedstawić, co jest potrzebne.</p>

Zagadnienie, do którego odnosi się uwaga/wniosek: numer stron/y	Treść zgłaszanej uwagi lub wniosku	Uzasadnienie zgłaszanej uwagi lub wniosku
Rozdz. 6. Możliwe działania w zakresie zwiększenia zdolności retencyjnych zlewni (retencja leśna, retencja dolinowa, mała retencja), str. 42-58	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawić i uzupełnić opis retencji leśnej. poprawić błędne oszacowanie jej potencjału. Wskazać konkretne modyfikacje gospodarki leśnej, które powinny być wprowadzone. 2. Zweryfikować założenie, by „zwiększenie retencji leśnej w zlewni Nysy Kłodzkiej oprzeć na projektach realizowanych przez obie dyrekcje regionalne Lasów Państwowych, tj. Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych we Wrocławiu i Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Katowicach”. 3. Uzupełnić rekomendowane działania o modyfikacje gospodarki leśnej (ograniczenie pozyskania drewna na rzecz wodochronnej funkcji lasów, wyłączenie niektórych lasów z użytkowania w celu maksymalizacji ich funkcji wodochronnej 	<p>Retencja leśna to przede wszystkim spowalnianie odpływu wody przez sam ekosystem leśny. Może być optymalizowana przez odpowiednią gospodarkę leśną (niekiedy przez zaniechanie działań gospodarczych), co wymaga zwykle ograniczenia pozyskania drewna. Błędne jest utożsamianie retencji lasu z retencją w zbiornikach małej retencji wybudowanych i planowanych przez leśników. Oszacowanie potencjału retencji leśnej na 0,8 mln m³ to prawdopodobnie tylko suma objętości zbiorniczków retencyjnych znajdujących się w lasach, a nie powierzchniowy potencjał retencyjny lasu, który jest kilkudziesięciokrotnie większy.</p> <p>Projekty „adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu” wdrażane przez Lasy Państwowe są oczywiście pozytywne, ale największy efekt retencji leśnej można uzyskać zmieniając sposoby prowadzenia gospodarki leśnej w lasach, w tym ograniczając cięcia, pozyskanie i zrywkę drewna.</p> <p>Źródło informacji do wykorzystania: https://prop.gov.pl/wp-content/uploads/2025/02/PROP-KOE-25-02_lasy_wodochronne.pdf</p>

Zagadnienie, do którego odnosi się uwaga/wniosek: numer stron/y	Treść zgłaszanej uwagi lub wniosku	Uzasadnienie zgłaszanej uwagi lub wniosku
<p>Rozdz. 6. Możliwe działania w zakresie zwiększenia zdolności retencyjnych zlewni (retencja leśna, retencja dolinowa, mała retencja)</p>	<p>Omówić głębiej potencjalne możliwości renaturyzacji koryt rzecznych, w tym umożliwienia szerszego rozlewania się wód wezbraniowych, likwidacji „zabudowy żłobowej” i umocnień brzegowych, odtworzenia żwirowisk, odtworzenia sekwencji żwirowych bystrzypłoso.</p> <p>Wskazać konkretne miejsca i odcinki do renaturyzacji koryt i dolin rzecznych, w tym do umożliwienia naturalnego rozlewania się wód wezbraniowych. Przedstawić koncepcję renaturyzacji rzek w zlewni Nysy Kłodzkiej, jako jedno z narzędzi wpływających na ryzyko powodziowe od tych rzek.</p> <p>Opisać na synergii zwiększania retencji dolinowej z działaniami na rzecz odbudowy zasobów przyrodniczych, wymaganymi na podstawie Rozporządzenia UE 2024/1991 w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych.</p>	<p>Ważne zagadnienia niedostatecznie wyeksponowane w Programie.</p> <p>Renaturyzacja koryt rzecznych nie zmniejszy fal powodziowych, ale może spowolnić ich przepływ, ograniczając prędkość i niszczącą energię wody, a tym samym ograniczając skalę zagrożenia.</p>

Zagadnienie, do którego odnosi się uwaga/wniosek: numer stron/y	Treść zgłaszanej uwagi lub wniosku	Uzasadnienie zgłaszanej uwagi lub wniosku
Rozdz. 8, Środowiskowe uwarunkowania Programu	<p>Uzupełnić o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - syntetyczne dane o występowaniu cennych elementów przyrody, w tym chronionych siedlisk przyrodniczych, w rzekach zlewni i w dolinach tych rzek (wymogi odbudowy siedlisk przyrodniczych mogą albo kolidować, albo przeciwnie – tworzyć synergę z działaniami próbowanymi w programie); - informacje o obszarach Natura 2000 w zasięgu oddziaływania Programu (wymogi ochrony obszarów Natura 2000 mogą stać na przeszkodzie realizacji niektórych działań postulowanych w Programie); - uzupełnić o informację o siedliskach ptaków chronionych na zbiornikach Otmuchów i Nysa (uwarunkowanie, które musi być uwzględniane w gospodarowaniu wodą na tych zbiornikach) <p>Wyraźnie zaznaczyć, że wynik postępowań środowiskowych w sprawie poszczególnych elementów programu nie jest przesądzony – postępowania te w pewnych okolicznościach mogą zakończyć się także odmową zgody na realizację przedsięwzięcia.</p>	Obecny tekst rozdziału jest mało profesjonalny, nie pokazuje istotnych uwarunkowań.

Zagadnienie, do którego odnosi się uwaga/wniosek: numer stron/y	Treść zgłaszanej uwagi lub wniosku	Uzasadnienie zgłaszanej uwagi lub wniosku
Rozdz. 9. Redukcja ryzyka powodziowego w zlewni Nysy Kłodzkiej do profilu Bardo	<p>Dodać horyzontalne wytyczne do projektowania suchych zbiorników:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektowanie z założeniem swobodnego przepuszczania przepływów niekatastrofalnych, wraz z towarzyszącym im transportem rumowiska; - zachowania, w normalnych warunkach hydrologicznych, pełnej drożności dla organizmów wodnych i transportu rumowiska; - ograniczenie przekształceń terenu do lokalizacji samej zapory i do usunięcia infrastruktury i zabudowy z czaszy zbiornika; - pozostawienie w stanie naturalnym kort cieków w czaszy zbiornika; - pozostawienie w czaszy naturalnej roślinności, w tym zadrzewień łęgowych i zboczowych w czaszy zbiornika. 	<p>Proponowane zasady są możliwe do uwzględnienia, choć dotychczasowe doświadczenia suchych zbiorników zbudowanych na Ziemi Kłodzkiej wskazują, że pracujący w Polsce inwestorzy i projektanci obiektów hydrotechnicznych sztuki tej jeszcze nie posiadli.</p> <p>Zastosowanie tych zasad umożliwiłoby znaczne złagodzenie wpływu proponowanych suchych zbiorników na środowisko.</p>

<p>Rozdz. 9.1. rzeka Biała Łądecka</p>	<p>Rozważyć istotne uwarunkowanie przyrodnicze: obszar Natura 2000 Biała Łądecka PLH020035 reprezentuje siedlisko przyrodnicze 3260 wykształcone w unikatowej formie – z dominacją włosienicznika pędzelkowatego <i>Batrachium penicillatum</i>. Jest to jedyne w Polsce miejsce, gdzie gatunek ten tworzy dużą populację. Jest więc to obszar o unikatowym znaczeniu przyrodniczym w skali kraju. Chronione siedlisko 3260 i populacja włosienicznika zostały w 2024 i 2025 r. znacznie zniszczone w wyniku prac wykonanych przez Wody Polskie, co obecnie wymaga działań naprawczych i kompensacyjnych. Dokonane już zniszczenia w zasadzie uniemożliwiają zgodę na jakiegokolwiek dalsze przekształcenia tej rzeki.</p> <p>Ponownie rozważyć koncepcję dla Białej Łądeckiej (wszystkie warianty), uwzględniając także konieczność ochrony i odbudowy naturalnych elementów i procesów hydromorfologicznych w rzece włosienicznikowej.</p> <p>Ponownie rozważyć poziom ochrony.</p> <p>Rozważyć głębiej potencjalne możliwości renaturyzacji koryt rzecznych, w tym umożliwienia szerszego rozlewania się wód wezbraniowych, likwidacji „zabudowy żłobowej” i umocnień brzegowych, odtworzenia żwirowisk, odtworzenia sekwencji żwirowych bystrzypłoso.</p> <p>Poprawić rozdział „Retencja naturalna i mała retencja leśna”, zgodnie z uwagami do rozdz. 6.</p>	<p>Istotne uwarunkowanie prawno-środowiskowe dla jakichkolwiek działań i przedsięwzięć na Białej Łądeckiej, dotąd wyraźnie nie wzięte pod uwagę.</p> <p>Nie widzimy przesłanek, by chronić tereny nad Białą Łądecką przed wodą 500-letnią (o prawdopodobieństwie 0,02%), a nie – jak na pozostałych rzekach – przed wodą 100-letnią (1%). Fakt, że we wrześniu 2024 r. wystąpiła woda 500 letnia, nie zmienia prawdopodobieństwa jej ponownego wystąpienia w przyszłości (być może rozpoznanie reżimu hydrologicznego i prawdopodobieństw przepływów jest błędne, należy je wówczas poprawić, ale nieracjonalne jest planowanie ochrony na wodę o prawdopodobieństwie 0,2%. Racjonalną strategią na tak ekstremalne opady, jak wystąpiły we wrześniu 2024 r. jest strategia ucieczki z zagrożonych terenów i późniejszej ewentualnej odbudowy, a nie strategia ochrony przed taką powodzią.</p> <p>Renaturyzacja koryta Białej Łądeckiej nie zmniejszy fali powodziowej, ale może spowolnić jej przepływ, ograniczając prędkość i niszczącą energię wody, a tym samym ograniczając skalę zagrożenia. Byłaby przy tym synergiczna z potrzebą ochrony obszaru Natura 2000 i odbudowy zasobów przyrodniczych w tej dolinie.</p> <p>W sprawie retencji leśnej, patrz uwagi do rozdz. 6. W szczególności, oszacowanie retencji leśnej tylko na 27 tys. m³ jest błędne, bo uwzględnia tylko zbiorniczki retencyjne leśników, a nie retencję samego lasu.</p>
--	---	---

Zagadnienie, do którego odnosi się uwaga/wniosek: numer stron/y	Treść zgłaszanej uwagi lub wniosku	Uzasadnienie zgłaszanej uwagi lub wniosku
<p>Rozdz. 9.1 - Przyjęte kryteria analizy porównawczej rozpatrywanych wariantów.</p> <p>Także wszystkie przedstawienia rozwiązań wariantowych w innych rozdziałach.</p>	<p>We wstępnej analizie wariantowej uwzględnić aspekty środowiskowe (straty przyrodnicze), a nie tylko społeczne i ekonomiczne.</p> <p>Niektóre z proponowanych zbiorników mogą okazać się w ogóle niemożliwe do realizacji z przyczyn prawno-środowiskowych (znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 przy istnieniu wciąż racjonalnych wariantów alternatywnych).</p>	<p>Brak uwzględnienia kryteriów środowiskowych jest niedopuszczalnym i niepoważnym lekceważeniem aspektów środowiskowych, a także obowiązującego prawa ochrony środowiska.</p> <p>Nieuwzględnienie aspektów środowiskowych w analizie wielokryterialnej fałszuje jej wynik.</p>
<p>Wszystkie części rozdz. 9</p>	<p>Usunąć z rekomendacji „wycinkę drzew znajdujących się przy korytach rzek i potoków, które podczas powodzi grożą upadkiem do koryta cieku”.</p> <p>Rozważyć inne rozwiązania, np. „łapacze rumoszu drzewnego” przed obiektami ew. narażonymi na zator ze znoszonych przez wodę drzew.</p>	<p>Działanie o nieproporcjonalnie dużym negatywnym oddziaływaniu na środowisko. Drzewa na brzegach i rumosz drzewny w nurcie są kluczowymi elementami ekologii ekosystemu rzecznego.</p>

Zagadnienie, do którego odnosi się uwaga/wniosek: numer stron/y	Treść zgłaszanej uwagi lub wniosku	Uzasadnienie zgłaszanej uwagi lub wniosku
Rozdz. 9.3 – Zlewnia Bystrzycy Łomnickiej. Także s. 180	Skorygować opis dotyczący budowy elektrowni szczytowo-pompowej Młoty: ta inwestycja nie może być traktowana jako przesądzona.	<p>W tej sprawie wszczęto w RDOŚ Wrocław postępowanie o decyzję środowiskową, jednak jego wynik nie może być traktowany jako przesądzone. Ze zgromadzonych materiałów wynika, że budowa tej elektrowni byłaby nieuchronnie obciążona znacząco negatywnym oddziaływaniem na zimowiska nietoperzy w istniejących sztolniach, zarówno w tzw. sztolni obiegowej, jak i w rozległym kompleksie tzw. sztolni ciśnieniowych. Będzie to znacząco negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 Sztolnia w Młotach PLH020070. Nawet jeśli budowa elektrowni stanowiłaby nadrzędny interes publiczny, to nie jest przesądzone, czy oddziaływanie będzie mogło być skompensowane w sposób zachowujący integralność sieci Natura 2000, a tym samym czy budowa elektrowni będzie w ogóle możliwa. Nie można więc zakładać a’priori, że budowa ta będzie elementem „Programu...”.</p> <p>Ta inwestycja nie jest na „ścieżce realizacyjnej”, ale dopiero na ścieżce weryfikującej, czy jej realizacja może być dopuszczona.</p>

Zagadnienie, do którego odnosi się uwaga/wniosek: numer stron/y	Treść zgłaszanej uwagi lub wniosku	Uzasadnienie zgłaszanej uwagi lub wniosku
Rozdz. 11.1 - Ochrona przed powodzią Głuchołaz i miejscowości wzdłuż Białej Głuchołaskiej.	„Poniżej Głuchołaz, m.in. na odcinku pomiędzy miejscowościami Przyłęk i Biała Nyska, doszło do istotnych zmian w morfologii koryta Białej Głuchołaskiej oraz uszkodzeń obwałowań na znacznej długości. Ponieważ wały te służyły do ochrony głównie gruntów zagospodarowanych rolniczo, na których dodatkowo wskutek nasilonych procesów erozji wodnej doszło do odsłonięcia pokładów rumoszu kamiennego, można przeanalizować tą lokalizację pod zastosowanie idei pozostawienia miejsca na swobodne rozlewanie się wód wezbraniowych” – wzmocnić argumentację przez dodatkowe wskazanie na synergii z ochroną obszaru Natura 2000 Przyłęk nad Białą Głuchołaską. Rozważyć zaproponowanie renaturyzacji rzeki już od wysokości Markowic.	Umożliwienie w tym miejscu naturalnych procesów fluwialnych i rozlewania się wód będzie sprzyjać ochronie obszaru Natura 2000 i będzie wręcz środkiem odbudowy zasobów przyrodniczych w tym miejscu.